

Raadsvoorstel

Onderwerp	Visie op maatschappelijke opvang (MO) en beschermd wonen (BW): “Een huis voor iedereen, een thuis voor ieder”.		
Portefeuillehouder	M. Oosterbroek		
Team	Ontwikkeling en strategie	Datum	23 september 2025
Agendapunt (invulling door Griffie)		Zaaknummer	25Z01374
		Documentnummer	25.0019237

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. De herijkte regionale visie op maatschappelijke opvang en beschermd wonen: “Een huis voor iedereen, een thuis voor iedereen” vast te stellen.

Inleiding

De gemeenten Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Losser en Oldenzaal vormen samen de regio van centrumgemeente Enschede voor de centrumtaken Maatschappelijke Opvang (MO) en Beschermd Wonen (BW). Centrumgemeente Enschede is verantwoordelijk voor het organiseren van deze aandachtsgebieden in de regio.

In de basis heeft de regio het goed op orde. De huidige infrastructuur voor maatschappelijk opvang en beschermd wonen staat borg voor kwalitatief goede zorg voor mensen die dat nodig hebben. De afgelopen jaren heeft de regio de maatschappelijke opvang (MO) en het beschermd wonen (BW) verder doorontwikkeld, op basis van de visie 2018-2021.

Landelijke en regionale ontwikkelingen in de tussentijd maken dat de regio behoefte heeft om deze visie te herijken waarin deze ontwikkelingen een plek krijgen. Belangrijke landelijke ontwikkelingen zijn:

- De openstelling van de Wet langdurige zorg voor de GGZ-doelgroep,
- De overgang van beschermd wonen naar beschermd thuis;
- het uitgangspunt ‘eerst een thuis’ bij dakloosheid;
- De te verwachten decentralisatie van BW naar de 8 gemeenten (inmiddels uitgesteld tot op zijn vroegst 1 januari 2027)

Regionaal zien we de afgelopen jaren nog steeds een wachtlijst voor Beschermd Wonen en zien we het laatste jaar een toename van dak- en thuisloosheid. Dit is ook een landelijke trend.

Gezamenlijk met de maatschappelijke partners staan we voor het werken vanuit 6 pijlers van het Nationaal actieplan ‘Eerst een thuis’ :

- Bestaanszekerheid – het bestaansminimum borgen, daarmee instroom MO/BW zoveel mogelijk voorkomen en duurzame uitstroom zoveel mogelijk bevorderen.
- Er eerder bij zijn – dakloosheid voorkomen en ondersteuning in de eigen omgeving, door een integrale blik, tijdig signaleren, een stevige sociale basis en flexibele lokale ondersteuning.
- Wonen – wonen eerst en passend wonen, als stabiele basis voor succesvol herstel.
- Doen wat nodig is – de menselijke maat centraal.
- Normaliseren, begrip en acceptatie – het besef dat het iedereen kan overkomen en ervaringsdeskundigheid benutten, om stigma’s te doorbreken, acceptatie en inclusie te realiseren in wijken en draagkracht te vergroten.

Ten opzichte van de vorige visie ligt er meer focus op de volgende drie pijlers:

1. Wonen eerst
2. Bestaanszekerheid
3. Er eerder bij zijn

Beoogd effect

Op basis van de visie gaan we in de regio de Maatschappelijke Opvang en het Beschermd Wonen verder door ontwikkelen in lijn met landelijke en regionale ontwikkelingen.

Argumenten

1.1 *In opdracht van het Rijk moeten we het nationaal actieplan 'eerst een thuis' vormgeven*

De keuze voor deze inhoudelijke pijlers zijn gebaseerd op:

- De stand van zaken in de regio;
- Het nationaal actieplan 'Eerst een thuis' en de adviesnota van commissie Dannenberg 'Van beschermd wonen naar Beschermd Thuis';
- Wat we zien dat nodig is om deze beleidsterreinen succesvol door te ontwikkelen.

1.2 *De visie geeft de regiogemeentes een duurzaam gezamenlijk kader*

Beschermd wonen (BW) en maatschappelijke opvang (MO) zijn al lang niet meer alléén de verantwoordelijkheid van de centrumgemeente. Voor deze visie dragen de 8 gemeenten gezamenlijk verantwoordelijkheid. Vooruitlopend op de doordecentralisatie hebben de 8 gemeenten een gemeenschappelijke regeling vastgesteld, met afspraken over de governance, financiering van de zorg en bovenlokale toegang tot beschermd wonen. De visie sluit aan bij de gemaakte afspraken. Samenwerking en gezamenlijke verantwoordelijkheid is cruciaal vanwege het belang van zowel lokale ondersteuning (ter voorkomen van instroom en bevorderen van uitstroom) als van goede regionale voorzieningen, en het belang van de samenhang tussen beiden.

Kanttekeningen

1.1 *Gemeenten staan voor een forse financiële uitdaging*

Veel gemeenten kampen al met structurele tekorten op jeugdhulp en Wmo. Bovendien voert het Rijk een structurele korting door op het gemeentefonds. Dit heeft lokaal consequenties; gemeenten moeten keuzes maken om hun begroting hierop aan te passen. Bij de uitwerking van de visie in een uitvoeringsagenda wordt hiermee rekening gehouden.

1.2 *Ook wooncorporaties staan voor forse (financiële) uitdagingen.*

Voor de uitstroom uit MO en BW zijn gemeenten afhankelijk van het aanbod van wooncorporaties. De stikstofproblematiek, de oplopende bouwkosten, netcongestie en wateraansluitingen vormen een groot risico voor toekomstige investeringen in voldoende aanbod van sociale huurwoningen. Woningcorporaties zetten zich wel in en verlenen hun volle medewerking bij de uitstroom uit MO en BW.

Financiële dekking van het voorstel

Het financieel kader voor de regionale taken zijn de regionale budgetten MO en BW. Voor de lokale (preventie)taken ontvangen de regiogemeenten middelen.

De visie is een ambitedocument en bevat op zichzelf geen financiële paragraaf. Het ambitedocument wordt uitgewerkt in een uitvoeringsagenda met een financiële doorkijk. Het financieel kader voor de regionale taken zijn de regionale budgetten MO en BW. Uitgangspunt is dat de uitvoeringsagenda binnen de bestaande regionale en lokale begrotingen past.

De regiogemeenten hebben vooruitlopend op de decentralisatie van BW, die in elk geval is uitgesteld tot 1 januari 2027, inhoudelijke en financiële afspraken vastgelegd in een centrumgemeenteregeling en een dienstverleningsovereenkomst.

Participatie

In het voortraject is een informatieve bijeenkomst georganiseerd voor alle participatieraden van de betrokken gemeenten.

Vervolgens is het concept aan alle participatieraden voorgelegd met de vraag om binnen zes weken te reageren. Ook de participatieraad van Losser heeft een advies uitgebracht. De verschillende adviezen zijn gebundeld (zie bijlage 25.0019215) en er is door de gemeente Enschede een gezamenlijk reactie geformuleerd op alle adviezen (zie bijlage 25.0019214)

Vervolg

De visie wordt nader geconcretiseerd in een uitvoeringsagenda, waarin voor de komende jaren de ambities worden vertaald naar acties en financiën. Op 3 juli was hiervoor al een eerste regionale werksessie voor alle betrokken partijen

Bijlagen

Datum	Corsa doc. nr.	Omschrijving	Raad
02-09-2025	25.0019213	Een huis voor iedereen een thuis voor iedereen herijkte visie Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang	Ja
02-09-2025	25.0019214	Reactienota adviesraden	Ja
02-09-2025	25.0019215	Gebundelde reacties adviesraden	Ja

Het college van burgemeester en wethouders van Losser; 23 september 2025

Secretaris,

A. Oortgiesen

Burgemeester,

J.B. Diepemaat